

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік 10 зр. (20 кор.)
на пів року 5 зр. (10 кор.)
на чверть року 2-50 зр. (5 кор.)
на місяць 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік 16 рублів
або 36 франків
на пів року 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о год. 6-й пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатаї вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подляки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Чеський голос про політичні вигляди.

(X) Наближає ся час скликаня ради державної, отже мимохіть насуває ся питання, яке становище займуть великі сторонництва політичні. Між тими неперечно найважнійший є чеський клуб. Сими днями мав нагоду кореспондент «Reichswehr» розмовляти з одним визначним чеським проводирем (д-ром Странским) і сей висловив єму свою думку про вигляди в радї державній.

Відносини чеських послів до д-ра Кербера на думку д-ра Странского не змінили ся в нічим протягом літа. Виравді трудно з гори означити точно тактику, якої чеський клуб буде придержувати ся в осінній сесії, але се річ певна, що він все ще буде стояти під вражінем, яке викликав 17. жовтня 1899 (знесенє язикових розпорядків). Коли дневникарство лівіці голосило, що знесенє язикових розпорядків доведе до уздоровлення парламенту, то тепер можемо спокійно глядіти на се, що оно не наступило. Можна умірковані сторонництва звести до купи, але труднійше перевести законодатну ухвалу бюджету. Ми не потребуємо робити обструкції, про се вже дбати-ме Шенерер, щоби так розпалена любов німецьких людовців до д-ра Кербера охолодла.

Правительство не може нам дати вдоволення, говорив дальше др. Странский, бо оно за слабе; урядниче міністерство не може розв'язати великих питань, тай навіть не надає ся тепер в парламенті висувати язикове питання. Тай більшість нашого клубу не є за висуванєм язикового пи-

тання на перший плян, ми маємо досить з державним правом, доси нерішеним.

І сего року правительство буде зневолене внести бюджетову провизорію. Час за короткий. Ми будемо домагати ся основної розправи бюджетової і займемо становище поважного опозиційного сторонництва. Особиста привітливість міністра-президента не приєднає иншого клубу для его системи.

Ми займемо становища, на котрих приготуємо ся до кріпкої і певної постави в першій найважнійшій пробі теперішнього правительства, іменно що-до угоди з Уграми. Ми в нічим не зв'язані в сій справі, навіть хочби був жив ще др. Кайнцль.

Політика нашого клубу перейшла важну перемену, котру нарид оправдав. Ми не чіпаємо ся пустих і неозначених понятій абстрактного політичного права і законотворчих принципів, але хочемо на основі наших досвідів з останних літ дійти до дійсної політичної мугутности. А де се не можливо, мусимо дбати, щоби наші противники не добились до політичної мугутности. З того становища будемо оцінювати питання австро-угорської угоди.

Думаю однак, говорив дальше др. Странский, що се міністерство не має ані більшости, ані часу, місця і спромоги, щоби перевести угоду, яка-б она ні була. Треба буде приладити нове виданє коаліційного міністерства, котре би розпоряджало менше-більше 320-ма певними голосами в радї державній. Се не виключає, щоби др. Кербер остав на чолі такого міністерства, раз яко муж довіря Корони, а вдруге для того, що сторонництва не легко нашли би чо-

ловіка, котрий би був бездокірним для всіх чинників коаліції і давав достаточну порукку відповідного умовам кермованя. Керберівска «безпристрасна витривалість» буде ще довго тривати, а з ним мабуть вимер благородний рід «грядучих мужів».

Про вплив предстоющих соймових виборів на тактику нашого клубу можна висловити лише негативну думку. Чи аграрники віднесуть значну побіду або ні, наш клуб іти-ме своєю дорогою, але перший случай вплинув би значно на відносини правительства і инших сторонництв до нас в палаті. Думають нас уважати яко *positivos*, а позаяк Кубри і Зазворки не легко нас заступлять, то значіне нашої справи потерпіло би значний удар. Як зачуваю, мають сі панове певні вигляди, они поведують ся популярним окликом — они стали вигідними противниками.

В політичній житю дїє ся з тим, що засне під вільним небом, так само, як в приватнім житю: єму витягнуть з кишені годинник. З тим вяже ся нещасливий темперамент чеського народу, що все подобає собі щось нового, не розваживши над тим, чи се добре, чи зле. Той сам дух, що недужих людей споміж народу жене до знахорів і ворожбиток, жене народи в рамена політичних партачів і ворохобників. А чеському народови заповідію чимало лиха. Сего не змінить дотеп висловлений недавно зовсім поважно, що чеському народови ніколи ще так добре не поводилося, як за міністерства д-ра Кербера! Але й сі обчисляють недокладно, сподіваючи ся, що можливий успіх виборчий аграрників вказує на нашу старечу неміч. Ми ще довго будемо держати ся на нашім становищі.

34)

О. Я. Кониський.

Молодий вік Максима Одиця.

(Хроніка з давноминулого).

З Одицем з першого разу він поводи ся гордовито, але спостерігши, що Каченко з Одицем за пані-брата, що Ляшенки до Одиця дуже приявні, Найдич приховав трохи своєї панської пихи і на другий день з'яв з ним бесіду попросту.

Він спершу висловив Одицю свою дивовижу, що той серед освічених людей уживає «некультурної, мужичої» мови, а потім з легенькою іронією спитав:

— Ви, мабуть ученик Бодяньского?

— Не судило ся мені такого щастя, відповів Одиць: хочби поталанило особисто спізнати Осипа Максимовича та побалакати з ним, то й то-б уже було мое щастє.

— Се легка річ! Ісько Материнка що літа приїздить до Варви; от ви тоді в Варву; він людина проста і повитає вас наче сина, довідавшись, що ви з ним на один копил шиті, Найдич хитренько собі під вусом усміхнув ся і помовчавши хвилину-дві, мовив: »Не тя-

млю, грішна людина — неспроможен зрозуміти тих наших людей та ще з такою головою, як у Бодяньского, на що і до чого вони пильнують уживати української мови, навіть заводять її в літературу... Не тямлю, воля ваша... Я сам апоконвічний Українець, може й прикро моему серцю, алеж що діти! перш за все істина, а істина нам каже; що Україна досьпівала до краю свою пісню і мова її не має пришло-сти.

Одиць загорів ся, спалахнув усіма своїми нервами і почав змагати ся з Найдичем.

— Розрост і розвиток мови, залежить від розвитку літератури взагалі, а остання залежить від розвитку культури; деж у нас національна культура? говорив Найдич.

Одиць іронічно усміхнув ся, а Найдич говорив:

— І хто б то у нас розвивав літературу...

— Інтелігенція! перебив його Одиць.

— Колиб то вона була. Українська інтелігенція зрозуміла, що в Росії і культура і література повинна бути і буде тільки — одна — русская і сією стежкою йде наша інтелігенція вже цілу сотню літ... Ліншим доказом вам Гоголь...

— А Шевченко? знов перебив Одиць.

— Шевченко... вірші його гарні, але вони, коли не перше, дак останнє слово, остання потуга сотворить українську літературу. Кому і на що потрібна українська література? і яким чи-

ном вона може бути і рости, коли нема української школи?... Шевченко, кажете ви... Шевченко, кажу я, не дав свого нічого; він тільки просьпівав в новій трохи формі те, що давно дав народ... Мене недовгий час і Шевченкові твори, як і його самого — на віки забудуть... Де ви тепер знайдете його «Кобзаря»? Та сама інтелігенція, на яку ви так сподіваєтесь, скоро почула, що Шевченка арештовано — зараз кинула ся палити «Кобзаря»; а вдруге його не надрукують вже тому, що заборонено не тільки друкувати, а навіть продавати і те, що було надруковано.

Найдич говорив довго; Одиць слухав його уважно, а потім почав йому доводити помилки його думок. Говорив він добре, але занадто здержливо і обережно, уважаючи на те, що в гурті людей, які зібрали ся коло їх, були мало, або і зовсім єму невідомі.

Увесь час, доки змагали ся Найдич і Одиць — Ляшенчиха не здіймала очей з останнього і ковтала кожне слово його. Усе лице горіло у неї, з очей летіли іскри; вона свідла нерухому, наче зачарована і хто-б глянув на неї осторонь, спостеріг би, що в душі у неї вихріє якесь буйне, нове почуття; що вся вона наче натхненна і бажає озвати ся і боїть ся промовити своє слово. Сама вона гаразд не розуміла, що дїєть ся з нею: ввижало ся їй, що вона і бачить і чує не того Одиця, якого досі бачила і чула, що перед нею инчий Одиць, що до

Чи вибори в чеськім таборі випадуть більше або менше «радикально» — побіда аграрників означала би в дійсності побіду реакції (!) — то чеський клуб не допустить ся сего проступку, щоби він власні засади рішучої і свідомої цілі політики жертвував інтересам сторонництва і пускав ся на бездорожжя. Ми не чіпаємо ся мандатів, наколи їх втрачимо в соймі і не страчимо з ними розуму і сумління. Дух Едварда Греґра лише товче ся в клубі, але він не говорить і его не слухають.

Чи вірить др. Странський в можливість угоди на Моравії? — відповів він рішучо — ні! Моравські Молодочехи певно виступлять з неустаючої угодової комісії, а моравські Старочехи надто розумні, щоби полишену їх суперниками роботу взяли на свої плечі. Др. Странський каже се кождому, що з сего нічого не вийде, але се не було політично справу зривати передчасно. Тепер она не має ніякої варгости, найбільше сю, щоби піддержати штучно мирний настрій і надію, начеб вже недалеко було до помирення в Моравії. Певні честилюбиві політики може нерадо погодять ся з розривом переговорів, але чеське сторонництво не має причини до чемностей для д-ра Кербера і для приподобаня правительству вести пересправи, котрі нині показують ся примирительною іграшкою.

На останне запитанє, вельми терпке, дав др. Странський виминаючу відповідь. Компроміс чеської шляхти є для него незрозумілий, і він догадує ся лише, длячого шляхта се зробила. Два роки домагаля ся за ту ціну заведеня внутрішнього урядового язика чеського в чисто чеських повітах і в язиково мішаних, о скілько се така ся чеська справ. А нині — вірноконституційна шляхта дістає мандати gratis і franco до дому. Длячого?»

Партийна політика і мораль.

4) Виклад др. Фр. Паульзена.
Перевів др. Іван Копач.

Подібне значінє впрочім має очевидно також організація партії католицької. Перед тим знали люди in abstracto про існуванє католицького населєня в Німеччині; що однак ту суть також міцні і живо відчувані ідейні інтереси, се пізнав німецький народ і его керманчі дійсно доперва на парламентарнім центрі. Чи заступництво тих інтересів всюди відбувало ся в спосіб, згідний з інтересами цілої, чи католицькі інтереси взагалі суть оправдані, се питанє інше: різні люде будуть про те, відповідно до свого становища, різно судити. Але що існу-

сього Одиця її душу, серце, усе її тягне якась незрима, непоборена сила; що вона не спроможна одірвати від його очей.

— Щож отсе зо мною? — питала сама себе Ляшенчиха, і вже не спроможна була далі слухати змагання; за кілька хвилин вона встала і швидче пішла до свого покою. Тут вона, снопом повалила ся на канапку і вхопила лівшою за серце: вона чула, що там її пече; пече, але пече без болю, пече так, як ніколи досі вона не вчувала, її люба та печія, і не хоче вона щоб її перестало пекти, заніміло. — Образ Одиця стояв перед нею; даремне вона закривала очі, він не зникав... Нарешті Ганна Лукишна мяттю зіскочила з канапки, впала на вколійки перед кіотом з Почаївською Богоматерю і сціпивши на грудях руки, промовила:

— Мати Божа! прости мене! прости!.. я... я кохаю його... я не можу не хохати... я вінчана, але я досі нікого, нікого не кохала.

Тимчасом Одиць, скінчивши бесіду з Найдичем, почув себе трохи утомленим і пішов до свого покою спочити. Він сів і заложивши руки за голову, переняв ся сумом-журбою з тих думок, які викликала у його бесіда з Найдичем. «Так отсе репрезентант освіченої інтелігенції нашої, думав собі Одиць; отсе історик України! щож гадати про инчих?.. Та ні, ні! не всі-ж такі; се нащадки крєпацтва, зрочені і згодовані потом і кровю крєпаків; а крєпа-

ючі живі інтереси значної частини населєня приходять до значіння і уваги, се хосен, про котрий практик політик з теоретиком історіософом однако будуть судити: лише в той один спосіб може керманч держави охоронити ся перед фальшивими дорогами, дорогами, що могли-б допровадити до трєвалого відчужєня більших або менших груп населєня від цілости. — І в тім значіню треба узяти й инші партії найновших часів, як аграріїв і антисемітів, яко конечні явища, як небудь би зрештою хто на них і дивив ся: і в них виступають на гору загрожені інтереси або існуючі інстинкти народу, котрі інакше, поминені без уваги або здушені силою, могли-б спровоадити кризу.

Додаю ту ще увагу про оба моменти, котрі суть підставою творєня партій: інтереси і погляди. Я згадую наперед інтереси, беручи слово в найшарпім значіню, так що воно обнімає все, з чим вяже ся стремління групи до самозахованя і панованя, отже: майно, власть, значінє, а також політичні, соціальні й духові форми житя, в котрих група саму себе і свою ідею може привести до значіння. В інтересах лежить властива підстава партийности, погляди і теорії мають другорядне значінє. Дійсне відношенє є таке, що інтереси викликають виображеня і теорії яко свій одяг або яко форму своєї самосвідомости і свого самопредставленя. Так отже підставу властивих політичних партій — трохи інакше є з національними і реліґійними партіями — творять правильно суспільні кружки, стани або класи зі своїми матеріальними й ідеальними інтересами, виявши прості фракції, що мають на оці виключно особисті інтереси.

Возьмім прим. партийне противенство лібералів і консерватистів, котре опанувало політичний рух в Німеччині в першій половині 19. віку, і з котрого ще нині лишили ся назви і деякі рештки чувств і тенденцій. Як воюючі сили стояли тоді напротив себе не різні погляди про найліпший устрій державний, лише дві великі соціальні групи з своїми ріжними інтересами: по однім боці міщанство, що через духові і економічні добутки підносило ся до богатства і впливу, по другій стороні старий пануючий стан шляхецької великої посілости з всім тим, що від него було зависиме або з его інтересами було силєтєне. Міщанство було національно, конституційно і ліберально настроєне; противна партія легітимістично-династично і абсолютистично-поліційно. Зовсім природно, всі інтереси тих других груп були як найтістійше силєтєні з існуючим тоді порядком династичних держав, на котрі роздроблена була Німеччина; як шляхта двірєка і уряднича був стан магнатський в посідаю почестий, значіння, становища і доходів, що видавали ся загроженими кождою політичною зміною національних і кон-

цтво не вічне! хто знає, хто вгадає, чи довго це воно простоїть; може воно доживає вже свій вік, тимчасом зростають такі люде як Костомарів, Гулак, Бодянський, небогацько їх, жменя, алеж і ґрунт для таких ще дуже малий, ідеї визволення, ідеї світу скрізь і завжди ширять ся млаво, повагом, ростуть непомітно; отак як росте віковичний дуб... «Україна, каже він, доспівала свою пісню до краю». — Брехня! «наша пісня, наша слава не вмре, не загине». Звісно, перш за все треба визволення хрєстиян; воно станеть ся і станеть ся невдовзі; от тільки не спроможен я увити собі, звідкиль піде і в якій формі прийде, хто його приведе те визволення: чи сам народ — шляхом гайдамаччини; чи сам уряд схаменеть ся? на перше надії мало, до того треба якогось нового Хмельницького, тай обставин... От — тепер якби... на останне сподіванка трошечки більша; он же на правобережю — заведено інвентарі, сеж в усякому разі — перший ступінь по дорозі скасованя крєпацтва».

Сей саме хвилини в світличку прийшов Насальський: на час перебування його у Ляшенків його помістили в тому покою, де жив Одиць і за отсей короткий час молоді парубки добре спізнали ся і сподобали ся один одному.

(Дальше буде).

ституційних ідей. До тої групи прилучило ся також все, що підлягало тенденціям церквей, котрі підносили наново голову по тяжких часах еманципації розуму і революції. А й династії, маючи все ще перестрашені очі звернені на французьку революцію і замордованє короля, шукали тут собі підпора. Супроти тих консервативно-реакційних сил стояло горожанство яко поступова, наперед звернена група. Всі ці інтереси, так духові як матеріальні і торговельні, вказували на національну одноцільну державу і конституційний устрій: одноцільна держава мусіла усунути забори комунікаційні, що гамували зріст, а заразом ріжничі правні дрібно державства; вона мусіла також положити конець прикро відчуваній немочи німецького народу поза границями і на мори. Знов же від заступництва народного ожидало, що воно принесе «народови», т. є. провідному, масу супроти упривілейованих панів заступаючому, станови се-то міщанству належний вплив на публичне житє і заряд держави. Сильним а заразом рішаючим додатним чинником по стороні міщанства в тій борбі було те, ще властивий інтерес нації яко такої конечно вимагав національної одноцільної держави, так що партія, котра за тим стояла, мала за собою духові і в ідеї народній живучі сили.

(Дальше буде).

3 наших товариств.

Справозданє женського інституту Руского Товариства педагогічного у Львові.

Інститут, оснований на підставі окремого статуту принятого до відомости намісництвом 22. червня 1888, остає під управою комітету, вибраного Виділом Руск. Тов. педагогічного. До комітету належать: голова дир. Едвард Харкевич, економічна директорка Гер. Шухевичева, наукова директорка Мар. Білецка, о. сов. Евг. Гущар (управляв практиками реліґійними) — лікарка др. Софія з Окуневских Морачевска, правний доглядчик др. Стефан Федак і настоятелька Юл. Танчаковска. Комітет відбував свої засіданя під проводом голови дир. Харкевича. Інститут отворено доперва з початком вересня 1899 р. для вигоди Родимців. Посвяченє льокалю відбуло ся торжєственно 13/10 1899. На внутрішнє урядженє видано 2134-96 кор. В минувшім 1899/1900 році уміщєних було в інституті 12 дівчат: 9 доньок свьщєничих, 2 доньки учителів, а одна донька купця. З них ходило 2 до V. (I) кл. руської женської школи виділової ім. Шевченка, 7 до кл. VI. (II) тої школи, одна до VII. (III), а одна до VIII. (IV) кл. иньшої школи публичної, а одна до учит. семинарії. В першій півроці свідочтво дуже доброго поступу дістали 3, I класу 9 — в другім півроці поступ дуже добрий одержала 1, а I класу 11. Помочи в науці уділяла їм настоятелька і одна учениця IV. року учительської семинарії. В інституті пробували також часово, на два місяці, дві доньки свьщєників, що учили ся краєвєцтва. Шкільну науку розширювано домовою лектурою з особливою увагою на руску літературу під проводом наукової директорки. Інститутки учились крім шкільних наук також співу, гри на фортеп'яні, на цитрі і танців, а по мысли домашнього регуляміну (ухвалєного Виділом) вправляють ся також в домашнім господарстві жіночим, помагаючи настоятельці при порядкованю біля, праню, варєню, печєню.

В шкільнім році 1900/901 було в інституті поміщєних 24 дівчат — (з того 7 було коротший час). Між ними було 13 доньок свьщєників, 7 доньок учителів нар., 3 доньки властителів рєальностей і 1 донька купця. Помочи в науці уділяли їм настоятелька і учителька виділової школи.

В грудні 1899 року уладили інститутки св. Николаївський вечер, опісля музикально-вокальний вечер; від часу до часу уладжували також аматорські вистави відповідних шукт. Дня 28. червня 1900 відбув ся річний повєс гри на фортеп'яні і цитрі з співом і деклямаціями. Про здоровлє інституток дбала управа інституту, пильнуючи проходів ближших і дальших (Бруховичі, Знесєнє), купелі і — само собою розуміє ся — здорового харчу. В грудні 1900. р. ула-

Старо- й Молодочехи.

(+) До останньої хвилі ніхто майже не хотів вірити, щоби між Старо- й Молодочехами, що стільки літ вели між собою таку завзяту боротьбу, дійшло до порозуміння, до компромісу; бо ніхто не думав, щоби Старочехи прийняли Молодоческі умови, які далеко остаять поза первісними домаганнями Старочехів. Подія, що компроміс закінчено, викликала справдішню сенсацію.

Про значіння компромісу розповсюджені великі толки, але се вже річ певна, що сей компроміс поки-що відноситься до виборів. Молодочехи відступають Старочехам 9 мандатів в не зовсім певних округах, а відтак втягнуто до компромісу і радикалів (д-ра Бакеу, Янду і Соботку), котрим відступають 3 мандати. Згадані мандати сподіваються Молодочехи тим способом охоронити бодай через половину перед аграрниками, радикальними поступовцями, національними соціалістами і соціальними демократами, з котрими будуть мусіти не лише тут, але й в інших округах вести завзяту боротьбу. Наколи пізніше не прийде до дальших переговорів, то обидва сторони будуть в соїм виступати самостійно. Члени компромісу зовсім не є зв'язані тим, щоби вступали до одного клубу, а програми обидвох сторони стоять зовсім ненарушеними сим компромісом. Значіння сего компромісу лежить отже окрім скріплення відпорності Молодочехів супроти аграрних змагань також в тім, що поборюване доси Молодочехами «пунктаційне стороництво» є самими противниками зреагітоване, та що консервативному стороництву відступило вільнодумне стороництво з матеріальних причин певне число мандатів.

Окрім бо наведених в горі причин був головною понукою компромісу замір, щоби опортність чеського народу скріпити супроти Відня і Німців. Сим поглядом переняли ся широкі верстви в чеськім народі до того ступня, що імовірно дійде до з'єднання всіх чеських народних стороництв, що стоять на основі чеського державного права. Найближші години можуть принести таку сенсаційну вістку, тим більше, що невдоволене з нагоди компромісу чеської і вірноконституційної шляхти що раз більше зростає і всі признають потребу противваги супроти компромісу шляхти, а се може відбитися і на аграрниках, що вийшли в порозуміння з шляхтою. Вправді тепер ще подекуди в кругах виборчих проявляє ся легкий опір проти такого компромісу всіх чеських державноправних стороництв, одначе сей опір ослабне на останку, а в соїм можуть зложити ся такі уґрунованія стороництв, про які неважним навіть не слід думати.

Пишучи про сей компроміс Старо- й Молодочехів, згадаємо мимоходом про статю «Галічаніна» на сих днях з тої нагоди написану п. з. «Розумніи люде», в котрій він доказує, що в «єдиненію сила» і тим натякає на наші відносини партійні. Забуває однак при тім «Галічанін», що у Чехів всі, чи то Старочехи, чи Молодочехи, чи реалісти, чи радикали і т. д. є лише Чехами, держать ся кріпко своєї чеської мови і народности і боронять сего свого народного чеського скарбу проти кожного, хто-б не захотів наложити на него руку. У нас же ті, що собі присвоїли назву «народної, історическої партії», не є рускою партією, бо цурають ся рускої мови, яко хлопської і з невміня і інших причин послугують ся змосковщеною сумішкою лзиковою, цурають ся своєї рускої народности, а раді би розплисти ся в великій народности московській, виступають ворожо проти руских шкіл і посилають своїх дітей радше до польських і німецьких, ворогують проти народних руских інституцій і товариств, одним словом они відцурали ся свого руского народу так, як наприклад у Чехів такі Рокитанські і т. п. З від-

ступниками своєї рідної мови і народности ніхто в світі не робить компромісів, а консолідація і компроміси, які у нас роблено від 1893. року, показали наглядно велику шкоду таких заходів для національної ідеї українсько-рускої.

Д О П И С Ь.

З Журавна.

(Чому ми опали при сегоднішніх виборах до соїму?)

Дійсно вибори випали лихо для Русинів — так кождий говорить, а вини сего спихаємо по великій часті на пресію зі сторони уряду, чи центрального комітету, а всяку вини від себе відпихаємо.

В кождім майже селі є читальня, як не «Просвіти» то «Качковського», або незалежна. Подивім ся тепер, як такі читальні розвивають ся. З вїтмом кількох(?) усі ледви дишуть. Життя у них майже ніякого не має, бо кінчить ся на тім, що мужики зійдуть ся що неділі перед Службою Божою відпочати і перечекати, доки не зачне ся правити Служба Божа. Таких читалень можна нарахувати сотки. Де читає ся в читальні «Свободу», то уже читальня добре розвиває ся; звичайно читане се відбуває ся так, що ніхто его не розуміє, як «Русского Слова» — або часами з дуже поважної квестії робить ся щось сьмішного. Зовсім природно, що такими четцями є дяки і всілякого рода піддїачі, яким штука читання не є тайною. Таких читалень, де читає ся «Дїло», є дуже мало, і вони хіба належать уже до найліпших. Чи такий стан читальні може нас вдоволити? З власного досвіду знаю, що встане що сьвята пійти до читальні на годину дві, дати читальникам товчок до поважнійшої бесіди і не дати зійти тій розмові на невласливу дорогу, або перечитати яку поважнійшу книжечку, щоби заінтересувати селян до читальні. Один другого заохочувати-ме до читальні. Заведбуємо нарід по селах, не стараючись за читальні, говоримо, що нарід невдячний, нічого для того народу не зробивши. Та зовсім не дивно, що нарід не горне ся так до своїх сьвященників, своїх лікарів, своїх адвокатів, бо они за мало займають ся ними, але багато знаємо випадків, де нарід в огонь би скочив за своїм провідником.

Добра організація читалень впливає посередно на політичне осьвідомленє і карність більше, чим всякі політичні товариства, комітети і передвиборчі збори, тому заздальгїд треба по читальнях працювати для народу і осьвідомлювати его основно, а певно успіхи мати-ме гарні. Колибсьмо лишень обмежили ся на границі означені статутами поодинокі читальні, то буде багато. Коли піднесемо по читальнях уривень моральний і матеріальний наших мужиків, то певно можемо числити на побіду.

Перелетний.

З ПОЛІТИЧНОГО ПОЛЯ.

Вислід виборів в Країні не означив ся жадною зміною що-до національного складу соїму: Словінці задержали своїх 25 мандатів із сіл і міст, зачислюючи сюда і вірліста князя-єпископа Любляни, а Німці 11 мандатів, здобувши один в місті Готше і всі 10 в більшій поїлості. — Інакше представляє ся справа під зглядом політичним. Словінці ділять ся на «католиків» і «лібералів», і перші числять 16 а другі 9 членів. Завдяки геометрії виборчій Шмерлінґа, Німці, становлячі ледви 5% населеня краю, мають 11 послів, а послі їх народности рішають тут всякі справи, хиличи ся на одну або другу сторону двох словінських партій. Тепер они вступили в союз з лібералами словінськими, отже буде рядити ліберальна більшість.

В Триєсті відбуло ся вчора о год. 11. перед полуднем повстанє німецького війська, повертаючого з Китаю. Командант східно-азійських

баталіонів, майор Форстер, зложив насамперед рапорт місцевому комендантові Конрадowi, а відтак звернув ся до кораблів і вніс оклик на честь цїсаря Франца Йосифа. З кораблів офірири і воики повторили тричі сей оклик. Музика заїнтонувала австрійський имн. Опісля командант триєстенського корпусу Тукораті вніс оклик в честь німецького цїсаря, який повторили австрійські жовніри, а музика заграла «Heil dir im Siegeskranz». Тоді познакомлювали ся з собою австрійські і німецькі офіцири. Вечером відбув ся бенкет, виданий презесом Товариства «Льойд» на покладі пароходу «Гаєсбург» в честь німецьких офіцирів. Підчас бенкету вношено тости в честь обох монархів.

З часу побуту царя у Франції довідує ся париский кореспондент Times-а, що підчас конференції в Компїєн цар обговорював з президентом Любетом і міністрами переважно східні квестії, а межі иншим також француско-турецкий конфлікт. Признано, здає ся, конечність представлення Туреччині, щоби довше не зволікало в виконанєм своїх зобов'язань. Відтак обговорювано квестії Вірмен. Цар завважав, що Росія не буде довше толерувати неспокою в Вірменщині і що Вірмени повинні шукати опіки у Росії. Вкінці порушено також східно-азійські квестії і Росія заповнила Францію, що буде єї підпирати у всіх підприємствях в будучности.

На Филиппинах дух революційний ще не зовсім притих. Недавно американські воики звели дві битви з поважним числом Филиппинців: одну на острові Самар, другу на острові Люзон, а конгресмен Гол з Айови, що вернув з Филиппин каже, що Американці мусять держати там 40 тисяч воиків ще через пару років. Також ненависть против монахів показує ся там чим раз частійше. В деяких місцях люди побивали їх і обкидали камінєм, та домагають ся цілковитого їх вигнання з островів. Того самого домагає ся також партія филиппинських націоналістів, котрої представителі вручили ґвернерови Тафтови свою програму, в котрій жадають повної автономії, а коли прийде на се слушний час, незалежності під протекцію Спол. Держав.

В полудневій Африці положенє Англичан має бути дуже невідраднє. Зараз по оповіщеню звисної проклямації Кітшенера, всі розумні люди не ворожили їй успіху. І дійсно так стало ся. Помимо того, що Кітшенер вислав до Бурів полоненіи жєнщини, аби они накланяли своїх мужів і братів до зложеня оружия, дальше помимо вислання в тій самій цілі поважаних бурських пасторів — команданти Бурів заявляли, що рішили ся вести війну дальше в тій надїї, що остаточно Бурі побідять Англіїців. Хоч часть Бурів бажає мира, бо дволїтна війна привела весь край і нарід до руїни, однак Штайн і Девет мають такий великий вплив на свій нарід, що ніхто не хоче їм противити ся, а слова Девета уважають Бурі приказом і слухають его. Колиб навіть бурський генерал Бота в Трансвалі зложив оружия, то Девет і Штайн будуть вести війну в Оранїї і в Капландїї, де Голландїї стали тепер більше як коли небудь доставляти Бурам людей спосібних носити оружия.

Н О В И Н К И.

— Календар. В суботу: гр.-кат. Никити, Филотей; рим.-кат. Ваплага. — В недїлю: гр.-кат. Евфимїї, Людмили; рим.-кат. Михайла Арх.

— Скопфіковано нам вчора новинку, в якій ми доносили за «Галічанїном», що п. др. Дилевський, віцепрезидент львівської апеляції не хотїв прийняти адвокатської присяги від д-ра Дутчака в рускім язичі. Се спонукало нас розвідати сю справу у самім жерелі, і ми пересьвідчили ся, що «Галічанін» зробив з жаби — вола. Річ має ся так: Формулка присяги для адвокатів ієтнує лише в двох язиках: польскім і німецькім, бо доселі вїдин адвокат-Русин не важає складати присяги в рускім язичі. Др. Дутчак подав дотичне поданє по німецьки і підписаний на нїм по німецьки Dr. Johann Dutczak derzeit in Sniatyn, та в тім поданю зовсім не зробив згадки про

намір складання присяги в рускім язиці. Допер-ва перед самим актом присяги, перед грем'єм присутних осіб, заявив, що бажає зложити присягу по руски. Др. Дилевський, вказуючи на до-тичну книгу, відповів, що в ній нема рускої формулки і що переводити формулку власно вільно не можна, бо такий перевід вимагає за-твердження міністерів. В виду сего др. Дутчак заявив, що хоче складати присягу по німецьки. І так стало ся... А ми воліли зарезервувати со-бі конфіскату на другий раз!

— **Іменованя.** Wiener Ztg. оголошує: Цісар іменував приватного доцента д-ра Станіслава Дністрянського, надзвичайним професором ав-стрийського права приватного з рускою виклада-вою мовою на львівськ. університеті.

Цісар іменував габінетового надворного канцеляриста І. князя д-ра Івана Левицького над-ворним секретарем.

Красна дирекція скарбу, іменувала прові-зоричних асистентів технічної скарбової контро-лі Адольфа Альбіна Рерінга, Януша Хемчука, Фелікса Семьонтовського і Юліана Мацьолов-ського постійними асистентами технічної контро-лі скарбової в XI кл. рангі.

— **3 ц. к. Прокураторії державної** одержуємо до поміщення огласоване: На жадане ц. і к. 10 коменди корпусу в Перемишля прощу на підставі §. 19 закона правового о поміщеня в найближшій числі часописи «Руслан» в місці законом вказаним слідуючого надісланого мені спростованя:

В новинках часописи «Руслан» з дня 6. ве-ресня 1901 ч. 191 поміщено кореспонденцію з Хирова під заголовком «Мученича смерть», пі-сля котрої резервіст 9-го полку піхоти засуджен-ний зістав за зірванє кільканацять сливок на кару привязана до стовпа (Анвінден), даше, що воля той слабого здоровля не міг видержати той карі і змілів — що по відсвіженю єго, привязано єго на ново, аж дістав вибуху крови і що вкінці відвзяно єго і перенесено до лязре-ту, де по другім вибуху крови помер. Зміст сеї кореспонденції не єсть з правдою згідний.

Не єсть правдою, щоби якийсь резервіст 9-го полку піхоти в часі маневрів в Хирові, під-час виконуваня на нім карі привязаня (анвінден) з причини слабого здоровля в короткім часі змілів і щоби єго відсвіжувано. Неправдою єсть отже також, щоби того резервіста по від-свіженю на ново привязано. Неправдою єсть, вкінці, щоби резервіст той дістав вибуху крови, як також, щоби той же, по перенесеню єго до лязрету, помер.

Правдою єсть лише тільки, що один воля 12. компанії 9. полку піхоти, за самовільне вида-ленє ся з обозу підчас виконуваня на нім карі арешту обозового (Lagerarest) і за викраденє ся до чужого саду в цілі зриваня сливок, засуд-жений зістав дня 28. серпня с. р. через коман-данта компанії на кару 3-дневого строгого ареш-ту, котра то кара, з причини що відділ був в маршу, по мислі пункту 690 бук. ц. регуляміну службового устуу I, мусіла бути заміненя на кару привязаня (anbinden).

Перед виконанем карі зістав той воля че-рез лікаря збаданий, котрий узнав єго здоровим. Воля сей не ослабнув підчас виконуваня той карі і зістав при здоровлю також і по єї виконаню. — Львів дня 24 вересня 1901.

Ц. к. Прокуратор державний
Haydnerer.

— **Кс. Іосиф Теодорович**, поставлений на пер-нім місці в терні, предложенім цісареві вір-менським духовенством, вже іменованій ціса-рем на вірменського архієпископа у Львові. Акт прекопізації кс. Теодоровича Сьв. Отцем від-буде ся на консисторії імовірно в падолисті, а консекрація і інтронізація в грудні. Кс. Теодо-рович перебуває тепер в Абазії.

— **Аматорське представленє драматичне** відбуде ся в неділю дня 29. с. м. в Новиці коло Ка-душа в домі п. Михаса Бережницького на дохід тамошньої читальні «Просвіти». Відіграва буде штука «Арендар», драма в 3. актах. Початок о 7. год. вечером.

— **3і Станіславова** пишуть нам: До Бурси філії Руского педагогічного Товариства в Стані-славові прийнято з початком року 28, а в верес-ни знова 6 учеників, так що число всіх вихо-ванків виносить 34. Число зголошуючих ся ще учеників є так значне, що управа Бурси єсли схоче вдоволити їх прошеням, буде мусіла до-наймати ще один домок на подвірю, що дочер-ва в речинцях наймових може стати ся. Не здійснили ся отже наміри люців ворожих сій Бурсі, що спричинили виповідженє дарового меш-кавня в реальности Митрополита Шенцицького, яке стоїть тепер пусте.

— **Важне для катехитів.** Уже вийшов «Підруч-ник практичний», як має ся учити релігії в I класі, згідно на I. і 2. степени науки в шко-лах народних. Всі, що учать релігії, повинні купити собі туу книжку, котра продає ся по I К в книгарні Шевченка і Станіславської, а з пе-ресилкою о 10 сот. дорозше.

— **Посол Бойко** стане сеї неділі перед своїми виборцями в салі «Гвядзи» у Львові. Вечером

того дня відбуде ся в єго честь вечерок на ви-сокім замку.

— **Камінь на камені не остане.** В протягу року у Львові розкорувано всі улиці по три або й чотири рази: направа каналів, газових рур, вко-пуване електричних проводів і водопроводів. Слі-дуючого літа розвічне ся мабуть будова нових каналів. План каналізації міста вже виготовле-ний, лише нема фондів на єго переведєне. Але від чого кредит? Довгієть всіх каналів винос-ти-ме 120 кілометрів, а будова буде коштува-ти около 10 мільонів корон.

— **Дирекція красв. Академії рільничої в Дубля-нах** оголошує в «Газеті львівській», що вписи до сеї академії починають ся 15. вересня(2), а курсе дня 23. вересня. Вступні іспити для тих, що не мають сьвідоцтва зрілости з середних шкіл, відбудуть ся дня 30. вересня. При вписі треба предложити метрику на доказ покінченя 18. ро-ку житя, сьвідоцтво шкільне, сьвідоцтво здоро-вля і сьвідоцтво моральности. Всі ученики меш-кають в будинку заведена за оплатою 463 злр. В II півроці студій можна одержати стипендію від 100 до 300 злр. На жаданє дирекція приси-лає близші поясненя.

— **Ц. к. Дирекція залізниць державних** в Ста-ніславові доносить, що задля виміни мосту по-між станицями Галичом і Дубівцями на шляху Львів-Іцкани, котра відбуде ся дня 28. вересня с. р., подорожні на поїздах ч. 316 і 317 будут в сім дни пересідати на тім місці.

— **Особисті записки.** Намісний *г-р. Шиньський* виїхав вчера в ночи до Грималова, звідки верне в неділю. Нині видає обід для ВПреесьв. о. митрополита Шенцицького, на який запрошено 24 осіб. — **П. Кшачковський Володислав**, радник дво-ра і доволітний директор львівської поліції по-дав єя на пенсію. Єго наслідником стане прав-доподібно радник п. Шехтель. — **Кн. Андрій Лю-бомирський**, один з кандидатів на галицького мар-шалка поїхав полювати на олені до Красної ко-ло Петранки. — Також другий кандидат *г-р. Анд-рій Потоцький* полює тепер на олені. Віденські дивняки доносять, що він стане маршалком Галичини, а номінація появить ся в «Wiener Ztg.» за 8 днів. — Віцепрезидентом красвої, шкільної ради галицької стане іменованим рад-ник двору при міністерстві просвіти *др. Едвин Плагек*. Номінація буде оголошена імовірно ще сего тижня.

— **Не так сталоє, як ждалось.** Що в житю дуже часто не так буває, як чоловік собі укладає, на се новим доказом слідуюча історія. Перед кількома роками помер у Відні загално там поважаний і люблений актор, лишаючи досить значний маєток і сестру та двоє братів. Сестра ще за житя найстаршого брата хотіла конче верховодити, особливо в справах грошевих, з чого приходило до незгоди в родині. Недавно тому помер і другий брат та лишив також ма-єток, котрий сестра зараз забрала. Наймолод-ший брат був уступчивий, і сестра єго за то люби-ла, а навіть записала на него весь маєток і завіщанє зложила у нотаря. Аж ось єї брат чи мабуть й в чімсь не догодив, чи старій панні таки на правду захотіло ся віддати ся, досить що она постановила пошукати собі жениха в о-собі бурмістра з якогось угорського містечка, ко-трого пізнала у Відні і відобрала завіщанє від нотаря, щоби замість брата зробити спадкоєм-цем свого будучого мужа. З тим завіщанєм по-їхала до Будапешту, але там занедужала і за-мість стати під вінець, поїхала на тамтої сьвіт, а брат, котрого она хотіла видідичити, став єї універсальним спадкоємцем.

— **Добровільна кара.** В лісі коло Відня найде-но оноди неживого висільника. Причину самоубій-ства пояснила картючка, яку найдено при дена-ті. На картці було написанє: «Я доустив ся у Відні тяжкого злочину на 8-літній дочці токаря В. Л., в наслідок чого дівчина занедужала Для мене навіть шнурок за добрий. Мабуть я при сповненю злочину не був при здорових змислах. Так батька дівчини, як і єї саму щиро прощу простити мені. Іосиф Патуцка, 26 літ, вільного стану».

— **Великопанська поведінка.** З Коломиї доно-сять, що з початком жовтня відбуде ся перед тамошнім судом карна розправа проти жиди Соломона Мараморона, властителя дібр Камін-ка велика. Мараморон скнянув з I поверха куп-ця Бехера, котрий в наслідок того зістав калі-кою. Обжалованого буде боронити др. Грек зі Львова.

— **Вандрівний дурисьвіт.** В ночи дня 18. с. м. арештувала поліція в Радимні якогось елеган-но убраного панка, котрий їздив по містах і мі-стечках, та виманював від людей передплату на якийсь діло, котре ніби то мав видавати. Ман-тій той представляв ся всюди під іменем Фран-ца Веруса Ковальського і кавав, що він профе-сор гімназіальний. Показало ся, що той ван-дрівний дурисьвіт витуманяв від людей на ту передплату около 400 К і жив собі вигідно та нічим не займав ся. Також і поліція львів-ська і в Новім Санчи одержали донесєнє на Ко-вальського о витуманєнє грошей. Арештованого замкнено до арештів в Радимні.

— **Пан-американську виставу** в Буфалю о-глянуло до тепер до 5 мільонів людей. Виставо-вий комітет надіє ся, що до часу замкненя ви-стави розпродать ся ще 6 мільонів білетів вступу.

— **Конкурси.** Повітовий відділ в Городенці о-голосив конкурс на посаду: 1) окружного лікаря в Чернелиці з платнею 1.900 К, з речинцем до 15. жовтня с. р.; 2) секретаря повітової ради в Городенці з платнею 2.800 К, з речинцем до 31. жовтня с. р.; 3) урядника адміністраційного для громадских доріг з осідком в Обертні з платнею 1.500 К, з речинцем до 15. жовтня с. р. (Газета львівська ч. 221).

— **Ц. к. Дирекція залізниць державних у Львові** оповіщує:

З важностию від дня оголошеня запрова-джено в руху поміж станицями ц. к. австрийских залізниць державних угодінєнє, що повязки на надані товари буде ся виплачувати не тільки в дотеперішній спосіб с. є. через станицю на-давчу послілку, але також на жаданє надавці, прямо через станицю відбору товару. В тії цілі мають надавці долучити до листу перевозового виповнений вже і оплачений, на їх адресу ви-ставлений переказ почтовий, або, паколи мають своє коно в почтовій шкандіції, належито виповнений квіт чековий. На підставі тих доку-ментів, відопле станиця відбору; по виключеню товару через адресата, побрану квоту під адре-сою надавці. Близші поясненя, заміщені в ого-лошенях на всіх станицях залізничих.

— **Дрібні вісті.** В Сариках коло Львова помер поміщик Ромуальд Моравський, брат бл. п. архи-єпископа Моравського. — 10 літний хлопєць Сте-фан Мисюга, син Дмитра в Ніжневі, пас над Дністром худобу, і сів около полудня до човна та возив ся по ріці, аж нараз випав з човна і утопив ся.

— **Вісті з львівської архієпархії.** Презенти одер-жали оо.: Алексей Бобкевич зі Стрия на Ко-пнохів, Теод. Була з Володимирець, на Путятян-ці, Ів. Яблонський з Печенї на Чижиків і Ник. Левицький із Сухоріча на Оброшин, а консисторія віднеслась до президії намісництва о згоду на їх канонічну інституцію. — Президія на-місництва згодились на канон. інституцію оо.: Ів. Биликевича на Грибовичі і Ів. Бордуна на Бережницю, а консисторія визвала їх на місяць вересєль до канон. інституції. — Канон інститу-цію на Пустомити одержав о. Волод. Стернюк. — Правительство асигнувало на один рік дота-цію з реліг. фонду для приватних студентів: в Містках, Козівці, Байківцях, Довгім (стрийско-го дек.), Кутківцях, Осташівцях і Стривці.

— **Родимці! Пам'ятайте на бурсу „Шкільної Помочи“ в Самборі.**

Телеграми.

Берно (моравске), 26. вересня. «Lidove No-віну» доносять, що розділ праскої дієцезії на німецьку і чеську вже постановлений.

Будапешт, 26. вересня. Выборчий рух в пов-нім розгарі. Головний день виборів припадає на 2. жовтня, коли то з 413 послів має ся вибрати 328. Дня 3. жовтня відбуде ся вибір 47 послів, а решти пізнійше.

Берлин, 26. вересня. Кн. Чун, після розказу, одержаного телеграфічно з Пекіна відіде 1. жов-тня з Генуї до Китаю.

Неаполь, 26. вересня. Межи робітниками в пристани Пунтофранко случило ся 12 случаяв недуги, подібної до чуми. Заряджено всякі сред-ства осторожности.

Париж, 26. вересня. Коло 50.000 духовників покидає Францію задля закона про конгрегації. Бенедиктинці виїхали до Бельгії, а Домінікани внесли поданє о авторизацію.

Льондон, 26. вересня. З віродостойного же-рела доносить «Birminghampost», що на кон-ференції Делькасого і Лямбдорфа ухвалено покликати до житя міжнародну, контрольну ін-ституцію турецких фінансів в Царгороді.

Атени, 26. вересня. Зачувати, що королі грецький і румунський віддадуть собі візити. За-ключенє військової конвенції між обома держа-вами уважає тутешна праса дуже можливім.

Буфалю, 26. вересня. В Сан Люї арештова-но Едварда Зафтіга, який чванив ся, що Чол-гошови сам перевязав хусткою руку і вложив до неї револьвер.

джували інститутки також Николаївські вечери — а 27. н. ст. червня 1901 відбув ся попис музикально-вокальний.

Приходи в році 1899/1900 виносили 5411-20 К., а розходи 5317-85 К., зістало в касі на рік 1900/901 92-35 кор.

Інститут поміщений в одноповерховій кам'яниці гр. Волод. Дідушицької при ул. Сави ч. 3. Цілий будинок о 16-ти убіаціях займає інститут сам для себе. Розклад є такий, що інститутки мають осібні спальні, гардеробу, салю до науки, комнату до музики, рефектар (ідалню) і інфірмар. Крім того є почекальня (покій для гостей), прачкарня, покій для служби і обширний город з тінистими деревами до свого ужитку. Водопроводи вже уряджені. Ул. Сави, бічна Куркової, лежить в затишу, а город інституту притикає до великого парку при палаці Дідушицьких, парк межув з лісією горою Стрільниці. Поміщене інституту є отже під кожним зглядом вигідне, спокійне та здорове.

До інституту приймає ся учениці шкіл народних, виділових, семинарій учительських. Місячна оплата 40 корон.

Прихід: Оплата учениць 6859 К. 46 сот Зворот за меблі і прань 232 К. Ще довшні 123 К. 57 сот. Разом 7215 К. 03 сот.

Розхід: Харч 5349 К. 88 сот. Хата 1395 К. 94 сот. Опал і світло 624 К. 80 сот. Персонал 688 К. 85 сот. До урядження додано 75 К. 80 сот. Інші видатки 27 К. Разом 8142 К. 27 сот. Отже недобір касовий в році шк. 1900/1901 927 К. 24 сот.

Маєток інституту: Вартість інвентаря 1792 К. 79 сот. Стан фонду резервового 153 К. 78 сот. Разом 1946 К. 57 сот.

Едвард Харкевич, голова. Юлія Танчаковска.

НОВИНИ.

— **Календар.** В четвер: гр.-кат. Корнелія; рим.-кат. Крсіпіна. — В п'ятницю: гр.-кат. Воздвижене Чесного Хреста; рим.-кат. Косми і Дам'яна.

— **Намісник гр. Пініньский** повернув вчера вечером з Відня до Львова. Через середу остане намісник у Львові, в цілі полагодження урядових справ, а вечером виїде до Грималова, аби повитати в своїй маєтності ВПреоєв. Митрополита Шептицького, підчас єго каповічної візитації скалатського деканата.

— **Міністер залізниць др. Віттек** приїде до Львова дня 7. жовтня, а слідуєчого дня відбуде ся посвячене угольного каменя під будову нового залізничого двірця у Львові.

Сконфісовано.

— **3 Товариства «Просьвіта» у Львові.** В послідних місяцях внесено подання до намісництва о заснуванє нових читалень «Просьвіти» в отсей 21 громадах: в Глубічку, борщівського повіта; в Галях розтоцьких, брідського пов.; в Тучанах, яворівського пов.; в Цьвітовій, калуського пов.; в Підберезцях, львівського пов.; в Дусанові і в Тучнім, перемишлянського пов.; в Бокові, підгаецького пов.; в Букачівцях і в Желиборах, рогацького пов.; в Подільцях, рудецького пов.; в Іванівці, скалатського пов.; в Слобідці струєвській і в Струсіві, теребовельського пов.; в Галях тернопільських, тернопільського пов.; в Гориглядах, товмацького пов.; в Ільнику, турчаньського пов.; в Новиках, збарського пов.; в Голіградах, і в Винятинцях, заліщицького пов. і в Білківцях, золочівського пов. — Від початку сего року записувало ся читалень «Просьвіти» 48, а всіх є до тепер 1020. — Членів вписало ся від початку сего року доси 708, а від заснування товариства 13.763.

— **3 Чорткові.** Дня 6. жовтня с. р. відбуде ся в Чорткові в сали Ради повітової *вечерок вокально-декламаторський*. По концерті слідуєть танці. Запрошеня з програмою розсилаєть ся. Комітет доложив усіх сил, щоби вечерок з багатою програмою випав величаво.

— **3 Перемишля.** Виділ «Рускої Бєсіді» в Перемишля просить Р. Т. Родимців на інаугураційну забаву з танцями, яка відбуде ся в кімнатах товариства в суботу 28. вересня с. р. щоби члени мали нагоду привитати ся по феріях і пізнати нових. Комітет докладає всяких заходів, щоби забаву гарно випала. Вступ 1 К від особи. Музика військова. Буфет в своїм заряді.

— **Брати Мунд,** підприємці запроваджуваня водопроводів у Львові, при нагоді побрана належності в Товаристві «Просьвіта» за запровадження водотягів в каменіці Товариства, аложили 10 К на фонд будови руского театру.

— **Міністерство просьвіти** згодило ся утворити другу посаду іспектора для промислових шкіл в Галичині.

— **Запомогі для академічних товариств.** Краєвий виділ розділив 2.800 корон, призначені на запомогі для академічних товариств, в отсей спосіб: руским товариствам: «Основі» у Львові 100 К, «Академічній Громаді» у Львові 200 К — разом 300 К; — польским товариствам: «Академічній кухні» в Кракові 100 К, «Братній помочи» в Кракові 200 К, «Бібліотеці слухачів права» в Кракові 200 К, «Бібліотеці лікарського виділу» в Кракові 150 К, «Читальні академічній» в Кракові 150 К, «Братній помочи слухачів політехніки» в Кракові 300 К, «Домови слухачів політехніки» у Львові 200 К, «Читальні академічній» у Львові 300 К, «Братній помочи університету» у Львові 300 К, «Читальні польській» в Лубні 100 К, «Бібліотеці слухачів права» у Львові 150 К, «Огнєскові» у Відні 200 К, «Братній помочи слухачів ветеринарій» у Львові 100 К — разом 2.500 К. —

— **Запомогі для ремісничих товариств.** В краєвім бюджеті на 1901. р. сойм призначив на запомогі для ремісничих товариств 3.000 К., а краєвий виділ відмірив їх подібною міркою, як запомогі академічним товариствам. З руских товариств одержали: «Зоря» у Львові 250, «Зоря» в Дрогобичі 50 К, «Руска бурса ремісничая і промислова» у Львові 100 К; — разом 400 К. Прочих 2.600 К одержали польські товариства і одво жидівське, а іменно: «Гвезда» у Львові 200 К, в Дрогобичі 100 К, в Ярославі 100 К, в Коломиї 100 К, в Ряшові 100 К, в Станиславові 100 К, в Бродях 100 К, в Тарнові 100 К, в Тернополі 100 К, в Перемишлях 100 К, в Переворську 50 К, в Городку 50 К, «Вспульносць» у Львові 200 К, «Праца» в Тарнові 100 К, «Скала» у Львові 250 К, «Ойчизна» в Тарнові 100 К, «Шпіазьль» в Ряшові 200 К, у Львові 300 К, в Тернополі 100 К, а жидівське товариство у Львові «Яд Харузім» 100 К. — Отсе називає ся «рувносьць, мілосць і братерство»!

— **Іменованя і перенєсеня.** Львівський вищий суд краєвий іменовув судовими канцелястами: Волод. Бабірецького, для Ярослава; Юл. Костюка для Куликова; Стан. Яна Прайдля для Турки; Андрея Гулика для суду кр. у Львові; Івана Костинюка, для Глинян; Як. Хмая, для Борині; Волод. Фялковського, для Борщова; Евст. Масляка, для Щирця; Мих. Колодїйчика, для Яворова; Ушера Горовіца, для Калуша; Дмит. Санойцу, для Миколаєва; Беріша Гейдена, для Турки; Йос. Кубіта, для Долини; Як. Фавета, для Устрик, практиканта суд. Авр. Вайнгартена в Самборі для Комарна;

переніс: а) канцелярийних офіціалів: Едв. Яна Строньского зі Стрия для Жовкви; Мар. Гвоздця з Солотвини до Перемишля; Волод. Гофмана з Вишняці до Куг; Йос. Чернецького з Бучача до Бродів; Яна Тушкевича з Цішанова до Перемишля; Стан. Лієвича з Нового Села до Старого Самбора; Ант. Костирна з Товмача до Стрия і Мих. Тєсюка з Городка до Дрогобича, та:

б) канцелярств: Конст. Глуховського з Залозець, Авр. Кнобля з Отині і Франца Вельгусівського з Ліска, всіх трєх до Станиславова; Мавр. Германа з Городка і Волод. Бульфана з Гвиздця обох до Дрогобича; Фр. Адамовського з Буска, Йосифа Посішиля з Бжозова і Мих. Матковського з Куликова, всіх трєх до Городка; Едв. Бандурского з Богородчан до Делятина, Кар. Хомяка з Турки до Добромилля, Фел. Малєцького з Дубецька до Бібрки, Стан. Вайнера з Бірчи до краєв. суду у Львові, Стан. Циряньського зі Староїсоли до Надвірної, Яна Бєщанина з Количинєць до Бучача, Волод. Томіньського з Ярослава до Скольного, Йос. Тотушиньського з Долини до Рожнітова, Алекс. Чепелевського з Устрик до Перемишля, Конст. Вежбицького з Количинєць, Сев. Люд. Михальського з Миколаєва і Мавр. Малицького з Лопатина всіх трєх до Чорткова; Мар. Лабовича з Підбужа до Мостиск, Авт. Підседла з Борині до Рави; Ігн. Станиславчука з Комарна до Микулинець, Еміля Жолківського з Чорткова до Радимна, Мар. Маначиньського з Перемишля до Заболотова, Людвика Увольта з Чорткова до Підволочиск, Миколая Побідиньського з Товстого до Лютовиск, Йос. Лятишев-

ского з Угнова до Товмача, Дмитра Козулькевича з Гвиздця до Снятина, Ант. Кононку з Підгаєць до Теребовлі, Вацл. Грабінського зі Скольного до Городенки, Шим. Дозорцова з Солотвини до Ярослава, Волод. Лієвського з Вишнівчика до Підгаєць, Генр. Давида Хальця з Лютовиск до Городенки і Густ. Адольфа Пляєса з Комарна до Скольного.

— **Справу селянських сервітутів** на двірських обшарах в Манастирці, Лукавиці, Бермигові дольшній, Веремю і Гузелях полагоджено вже на основі добровільної умови. Громада Манастирець одержала з двірського обшару 150 моргів лісу а в тим і спірне пасовиско, громада Бермигова 55 моргів, Веремь 50 моргів, Гузелі 45 моргів ліса. Яко основу виміру сервітутного відшкодованя прийнято число управнєнь і обшар обтяжений сервітутом. Пересічно припало по два морги на давне господарство.

— **Страшна пожежа** навістила в понеділок село Посухову коло Бережан. Згоріло 70 селянських загород зі всіма господарськими будинками і збіжем. Причина пожежи незвісна.

— **Вісти з Американської Руси:** Руску парохію в Лансфорд, Па. обняв о. Яцкович з Ст. Клівр, Па. — О. Медвєцький переніс ся до МцКееспорт, Па.

П-на Галя Констанкевич, дочка о. Ів. Констанкевича з Шамокін, Па. виїхала 9. с. м. на студію до музичної консерваторії в Бостоні, Масс. Є се найславнійша музична консерваторія в Америці. Панна Констанкевич посідає незвичайний музикальний талант, котрий при добрім вишколеню може зробити єї перворядною п'яісткою.

— **В справі Морского Ока** в Татрах кодо Законового, за яке веде ся довгий спір межі Галичини а Угоричиноу, прийшло до порозуміння межі арбітрами, галицьким президентом львівської апелляції п. Тхоржайцьким, а угорским арбітром, президентом апелляції в Прешбурзі, п. Лехоцьким, що до вибору суперарбітра, яким має стати п. Рот, президент апелляції в Льозанні.

— **Страйк гімназиястів.** З Загребу доносять, що ученики VIII кл. гімназияльної урядили страйк і зажадали усунєня професора математики д-ра Майцека. Шкільна рада має всіх страйкуючих учеників вигнати з гімназии, а VIII класу замкнути.

— **Родимці! Памятайте про будову руского театру у Львові!**

Телеграми.

Відень, 25. вересня. Нині збирає ся в Празі виконуючий комітет німецького поступового стороництва в Чехах, задля обговорєня виборчої ситуації та уложеня лісти кандидатів.

Опава, 25. вересня. Польські і чєські послди мають зібрати ся сего тижня на наради в справі польско-чєского спору в Шлєску.

Дрезно, 25. вересня. Євангелицький союз саского королівства ухвалив збирати дальші складки на підпіране руху Los von Rom в Австрії та виплатити на сю ціль дальшу підмогу для євангелицьких громад в Австрії в квоті 200.000 марок.

Варшава, 25. вересня. Царска пара з дітьми і дружиною прибула вчера до Спалі.

Кільонія 25. вересня. Англійський король Едвард з жінкою прибув сюда вчера пополудні і ще вчера відплинув з поворотом до Англії.

Вещингтон, 25. вересня. Президент Розевельт заняв вже мешканє в Білім Домі.

Буфальо, 25. вересня. В процесі против убійника президента Мек Ківлія, признали присяжні судії обжалованого Чолгоша винним морду, сповненого з належним розмислом. Після американського закона Чолгош понесе кару смерти за помочю електрики.

Чікаго, 25. вересня. Арештовану анархістку Ему Гольдман випущено на волю.

Гага, 25. вересня. В палаці послів заявив презєс кабінету на дотичну інтерпеляцію, що супротив уступу престольної бєсіді, що відносини до всіх заграничних держав є приязні, не наміряють розпочати якоїсь акції в користь Бурів ані правительство, ані другі круги.

Берли, 25. вересня. Кн. Чун виїде з відвіданем до Генуї, звідки відплине до Кітаю.

COLOSSEUM Ernesta Thorna.
у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонішна.
Небувала, сензаційна програма!
від 16. до 30. вересня 1901.

При співучасті військової музики 80. п. п.
1) **Bonnetty**, з тресурою 100 звірять. 2) **Du Cape Trio**, сензаційний акт воздушний з зеркальними рефлекторами. 3) **The Wheelers**, найкомічніші американські біциклісти. 4) **Soeurs Fernando**, музична атракція, fin de siecle. 5) **Les Sadiettes**, ексцентричні дуетистки. 6) **Орхестра і реклямограф**. 7) **Bianca**, артистична артистка на трапезі. 8) **Richardo з Сальвін**, містичний електричний кіш цвѣтів. 9) **Risa Bardі**, лірична співачка. 10) **Elvira**, еквілібристка і трансформація на ливні. 11) **The Gelins**, ексцентрична комічна пантоміна.

Що дня о 8. год. вечером велике представлєне. В неділю і сьвята два представлєня. Що п'ятниці **High-Life** представлєне. Білєти вчаснїше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Лекційна комісія

студентів філософичного виділу львівського університету, яка остає під зверхним проводом проф. Твардовского, поручає здібних інструкторів і домових учителів. — Устні зголошеня приймають члени комісії щоденно (навіть в неділі і сьвята) на університеті (І п. Сала VIII) межі 12 — 1. год. — Адреса: Лекційна комісія студентів філософичного виділу, Львів, Університет.

Дешевим і гарним дарунком

при всяких нагодах,
яко гарна прикраса комнат і
Картини: Верещагіна, Шевченко в доми-
вині і Сластьона, Шевченкова
могила.
Можна дістати через адміністрацію „Руслана“
з пересилкою за 1 кор. 60 сот.

З ЖИВОГО І МЕРТВОГО

новелі
Евгена Мандичевского
дістати можна в руских книгарнях
і у автора

площа Академічна ч. 4. II. поверх, по ціні
1 кор. за брошурований і 1 к. 30 сот. за
оправлений примірник.

— РІК ЗАСНОВАНА 1892. —

Товариство взаїмних обезпечєнь

„ДНІСТЕР“

Львів, ринок ч. 10. (дім >Просьвіти<).

єдинокє руске товариство асекураційне, обезпечєа будинки і всє пред-
мети движимі против огневих шкід

„Дністер“ припоручєа Преосвящ. Ординарияти Всєч. Духовєнству
і вірним всїх трєх Епархїй

Фонд гаранційни „Дністра“ з днем 31. грудня 1900.

Фонд резервовий	311.540	кор	11	сот.	
Резерва премїі	171.942	„	—	„	разом
Резерва спеціальна	6.000	„	—	„	620.406 кор. 65. сот.
Фонд емеритальний	30.924	„	54	„	

Тарифи „Дністра“ умірновані. Надвїзєа річна роздїєа ся між членів в формі
взвротів. За рік 1900 дістають члєни 8% звроту в премїі

„Дністер“ виплатив до 31. грудня 1900. відшкодовань 2.120.834 кор. Шкоди
звїздують ся безпроволочно в прїсутности Делегата і 2 членів

Полїс „Дністра“ приймають при позичках гіпотєчних Банк кравий і Каса
ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Снятині, Городенці, Терєбовлї, Залї-
цєвах, Городку і Богородчанєх.

НА ЖИТЕ треба обезпечити ся тїлькє через „Дністер“ в Товаристві азаїмн обезпеч.
в Краковї; в таких обезпечєнь через „Дністер“ иде часть провїзїі на рускі публичні
добродїїні цїлї; полїси і квїти видає Краківське Товариство рускі

„Дністер“ пошукує спосібних агентів, особливо сєлян господарів в окрєстностях,
де ще нема близькє агенцій „Дністра“. Агенти заробили вже 274.964 кор. провїзїі
Зголошеня о агенціі треба вносити до Дирекціі у Львові.

Сєляне! убїгайте ся тїлькє о агенціі „Дністра“.

Вїд огню обезпечїте ся тїлькє в „Дністрі“.

На житє обезпечїте ся тїлькє через „Дністер“.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

**Банку
Гіпотєчного**

з купує і продає

всякі

папєри цїнні

і МОНЕТИ

по найдєшевшїм кур-
сі денним не числячи нїякєї
провїзїі.

Розклад поїздів залїзничих обовязуючий від 1-го мая 1901.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд посп. особ. приходить о години	до Львова	Поїзд посп. особ. відходить о години	зі Львова
6:10	з Кракова, Берліна, Варшави, Відня	6:25	до Станиславова, Підвисокого, Потутор
6:20	з Чернівців (Іцкан, Галацу), Гусятина	6:30	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний
6:46	з Брухович, шод. від 16. мая до 15. вер. вк.	6:43	„ „ „ „ дв. Підзамче
7:45	з Янова	6:35	до Лавочного (Мушчача, Пешту) Борислава
7:40	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче	8:30	8:40
8:00	на дв. головний	2:55	до Кракова (Відня, Варшави), Берліна
8:10	з Лавочного (Пешту) Калуша, Сянока	9:00	до Сколього, до Лавочного (1. лип. до 15. вер.
8:15	з Сокаля, Рави рускої	9:15	до Янова
8:50	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту, Берліна	9:25	до Підволочиск, Бродів, Гусятина дв. Підз.
11:45	з Ряшова, Любачова, Самбора	9:42	„ „ „ „ дв. гол.
11:55	зі Станиславова (Кересмезе, Потутор)	10:20	до Сокаля, Белзці, Рави рускої і Любачова
12:55	з Янова	10:25	до Чернівців
1:10	зі Сколього, Калуша, Хирова з Лавочно- го від 1. черв. до 15. вер.	1:25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в не- дїлі і сьвята
3:14	з Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)	2:15	до Брухович від 16. мая до 16. вересня в недїлі і сьвята
4:40	зі Самбора, Борислава, Стрия	3:05	до Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.
2:20	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Піда.	3:15	до Янова шоденно від 16. мая до 30. вер.
2:35	5:35	3:26	до Брухович шод. від 16. мая до 15. вер.
5:50	з Кракова „ „ на дв. голов.	3:30	до Ряшева, Хирова, Любачова
1:45	5:40		
6:00	з Чернівців, Іцкан		
	з Сокаля, Белзці і Любачова		
НІЧ			
7:36	з Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)	12:45	6:10 до Станиславова
8:50	з Брухович від 16. мая до 15. вересня шод.	6:20	до Кракова (Відня, Берліна, Варшави)
9:41	з Янова від 1. мая до 15. вер. щоденно	6:30	до Янова від 1. мая до 15. вер. т. в дні 6. а від 16. вер. до 30. цвѣт. 1902 щоденно
9:20	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)	6:35	до Лавочного (Пешту) Калуша, Хирова
8:40	9:50	7:10	до Тернополя, Бродів дворець головний
2:31	з Кракова (Відня, Берліна), Ясла, Розвадова	7:32	„ „ „ „ дворець Підзамче
12:15	9:40	7:25	до Сокаля і Рави рускої
	з Чернівців, Букарешту,	7:52	до Брухович (13. мая до 16. в р. в нед. і сьв.)
	з Лавочного (Пешту) Хирова, Калуша	9:30	до Янова від 1. мая до 15. вересня
	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Піда.	10:30	до Чернівців і Іцкан
	на дв. голов.	11:00	до Кракова, Відня, Варшави
	3:12	11:10	до Підволочиск, Бродів дв. головний
	з Підволочиск Кошчинець на дв. Підзамче	11:32	„ „ „ „ дв. Підз.
	на дворець головний	4:15	до Кракова, Відня, Берліна, Самбора
	3:35	4:45	до Брухович від 16. мая до 15. вер. шод.

ЗАМІТКА: Пора нічна числїть ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.
Час середно-європейскїй рїзнять ся від часу львівского о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мин. часу львівского. — В місті выдають білєти Гадї: звичайні білєти агенціи часописий Ст. І. Соколовского в пасажи Гавсманна ч. 9. від 7. год. рано до 8. вечером, а білєти звичайні і всякі инші, тарифи, ілєстрованї провідники, розкладї Гадї і т. п. бюро інформаційне ц. к. залїзниць держав них (ул. Красьєвєх ч. 6. в подвірю, сходи II, дверї ч. 52.) в урїдочєх годинах (8—3 а в сьвята 9—12).

Ц. к. упр. гал. акц.

**Банк
Гіпотєчний**

Віддїл депозитовий

принймає вклади і виплачує завдатки
на рахунок біжучий, принймає до пере-
хованя папєри вартїстні і дав на них
завдатки.

Крім того впроваджєно подїбно як
в інстатюціях загранїчних т. зв.

**Депозити сховковї
(Safe Deposits)**

За оплатою 25 до 35 кр. а. в. річ-
но, депозитар дістає в сталєвій касї
панцарїй сховок до виключного ужт-
ку і під власним ключем, де безпечно і
дискретно переховувати може своє май-
но або важні документи.

Під тим виглядом поробив Банк
гіпотєчний як найдєгодївїши зарїдженя.
Пришїсь дотично того рода депозитів
одержати можна безплатно у від-
дїлі депозитовім.